

СЕКЦІЯ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

УДК 658.14

JEL Classification: G32

Бондар О. С.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем і технологій,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква

**ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ
КОМПАНІЇ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКУ**

В сучасних умовах для успіху в конкурентній боротьбі компанії повинні постійно і безперервно розвиватися. Це вимагає не тільки регулярного оновлення продукції, вдосконалення технологічних і бізнес-процесів, а й розробки спеціального інструментарію фінансового прогнозування наслідків дій, що робляться для розвитку компанії, довгострокової зміни її вартості. В якості сучасного інструментарію виступають фінансові моделі прогнозування.

Прогноз ніколи не буває точним і правильним. Незалежно від того, наскільки досконалою є методологія та які інструменти використовуються для прогнозу аналітики, прогнози постійно переглядаються, завжди є речі поза нашим контролем, які можуть вплинути на діяльність підприємства.

Підприємства використовують прогнози для планування непевного майбутнього. У літературі з управління ризиками стверджується, що інтеграція інформації, пов'язаної з ризиками, у прогнози та плани може покращити здатність фірми прогнозувати майбутні фінансові результати. Це охоплює різноманітні горизонти планування (від річного бюджетування до довгострокового стратегічного планування), забезпечуючи емпіричну підтримку теоретичного зв'язку між якістю внутрішньої інформації та якістю її розкриття.

Компанії мають складні структури або організації і схильні до багатьох різних факторів та видів ризику. Ймовірність появи одного або декількох подій ризику часто дуже мала та її важко оцінити через відсутність історичного досвіду. Існує взаємозв'язок між факторами ризику, що може збільшити ймовірність їх виникнення в поєднанні. Тому методологія фінансового прогнозування з використанням імітаційних моделей стає методом для оцінки фінансового стану компанії та забезпечення захисту від потенційних збитків, спричинених ризиком.

Прогнозування, скориговане на ризик, генерує цілий ряд можливих результатів та ймовірностей на основі кількох змінних ризику. Розширений

погляд допомагає компаніям вирішувати взаємопов'язані ризики, деякі з яких, можливо, були вже раніше визначені, а інші можуть залишитися непоміченими.

Прогнозування все ще не здійснюється на дуже динамічній основі в багатьох організаціях. Основні процеси прогнозування та складання бюджету у багатьох компаніях протягом десятиліть не змінювались. Однак інтеграція підходу до управління ризиками в процес планування може створити основу для управління, моніторингу та звітності про ділові рішення. Прогнозування з урахуванням ризику включає діапазони припущень та прогнозованих результатів, які забезпечують краще розуміння факторів ризику та потенційних стратегій для пом'якшення наслідків.

Звичайно, багато що залежить від зрілості компанії щодо управління ризиками. Навіть там, де не існує офіційної методології каталогізації ризиків, керівництво часто може перерахувати від п'яти до десяти ризиків для бізнесу. Щоб інтегрувати ризики в прогноз, найкращий підхід – починати з малого. Це означає реалізацію підходу, скоригованого на ризик, до одноразового проекту (наприклад, до продажу або великого капітального проекту) або до однієї бізнес-одиниці, а потім нарощувати можливості з часом. Цей поетапний підхід може допомогти показати реальні вигоди для фірми на даному етапі.

Прогнози розвитку компанії часто базуються на оцінках майбутніх рівнів відповідних факторів. Наприклад, продажі залежать від попиту, рівня цін, пропозиції та конкурентного середовища. Аналітики оцінюють рівень попиту та пропозиції, встановлюють власні рівні цін та розробляють плани підходу конкурентів до ринку. Ризик такого типу прогнозування полягає в тому, що оцінки можуть бути помилковими, оскільки деякі базові дані є неточними або недоступними. Щоб зменшити ризик надлишку пропозиції, аналітики коригують оцінки попиту вниз та пропозиції вгору.

Якщо ринкові умови залишаються відносно незмінними, надійним методом прогнозування є використання історичних даних. Якщо ринкові умови несподівано змінюються, ризик неправильного прогнозу різко змінюється, і компанії, можливо, доведеться швидко вносити корективи в прогнози, щоб уникнути серйозних проблем.

Одним із способів зменшення ризику прогнозування помилок через дефектні дані є постійне регулювання вхідних даних відповідно до фактичних умов. Компанії можуть починати з прогнозів фінансових показників, історичних даних чи моделей та змінювати показники прогнозу у відповідності до доступних фактичних результатів фінансової діяльності.

Потрібно описати кожен ризик з імовірності його виникнення та перспективи впливу на діяльність підприємства. Не потрібно враховувати всі 100 різних видів ризиків, які можуть загрожувати діяльності підприємства, достатньо розглянути перші 10 або 15, гранична вигода від додавання більшої кількості зменшується.

Потрібно помістити ці 10 – 15 взаємозв'язків у імітаційну модель, щоб отримати певний грошовий потік або розподіл доходів і почати розглядати кілька аспектів прогнозу – базовий план та план з урахуванням ризику.

Результати, скориговані на ризик, мають тенденцію бути більш точними і корисними, ніж традиційні прогнози та плани, в яких представлені дискретні оцінки та показники з незначним врахуванням ризиків та можливих дисперсій та відсутністю взаємозв'язку між різними видами ризику.

Список використаних джерел

1. Danielsson, J., James, K. R., Valenzuela, M., & Zer, I. (2016). Model risk of risk models. *Journal of Financial Stability*, 23, 79 – 91.
2. Власюк Ю. О. Особливості імітаційного моделювання економічних систем. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 4. С. 33 – 35.

УДК 334.012.64

JEL Classification: L26

Дема Д. І.,

канд. екон. наук, професор,

завідувач кафедри фінансів і кредиту,

Поліський національний університет, м. Житомир

Клименко О. С.,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Поліський національний університет, м. Житомир

МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО – ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО ДОХОДІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Одним із результатів проведення реформи децентралізації органів місцевого самоврядування є створення фінансово самодостатніх об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та переведення їх на прямі зв'язки з державним бюджетом. На сьогодні в Україні створено 1438 територіальних громад. Для реалізації розширених функцій ОТГ необхідний пошук фінансових ресурсів на місцевому рівні, що можуть забезпечити місцеві податки та розвиток малого підприємництва, особливо на сільських територіях. На початку проведення реформи було запроваджено ряд позитивних змін в податкове законодавство щодо адміністрування окремих податків. Зокрема, було змінено розподіл податку на доходи фізичних осіб між бюджетами, який на сьогодні забезпечує більше 61,3 % податкових надходжень до місцевих бюджетів України [1]. Відбулися зміни у відрахуванні до місцевих бюджетів рентної плати, акцизного податку, неподаткових платежів. Виходячи з цього, ОТГ на сьогодні зацікавлені у розширенні підприємницької діяльності та реєстрації бізнесу на місцевому рівні.

Дема Д. І., Клименко О. С. Мале підприємництво – важливе джерело доходів об'єднаних територіальних громад. *Особливості та передумови соціально-економічного розвитку*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 5 березня 2021 р). Одеса : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2021. С. 69 – 71.